

Gennemførelse af deklARATIONEN om tilstå-else af uafhængighed til kolonier og kolonibefolkninger.

(Dagsordenens punkt 23).

I. Den almindelige kolonideklaration.

Spørgsmålet om kolonideklarationens gennemførelse behandledes som under tidligere samlinger direkte i plenarforsamlingen uden forudgående behandling i 4. udvalg. Debatten, der fandt sted på grundlag af bl. a. koloniudvalgets beretning, og i hvilken udover Storbritannien stort set kun deltog et begrænset antal afro-asiatiske og kommunistiske lande, koncentrerede sig hovedsageligt om situationen i det sydlige Afrika og frembød ikke nye synspunkter.

II. Debatten.

De kommunistiske og de afro-asiatiske landes indlæg indeholdt de sædvanlige angreb på kolonimagterne for opretholdelsen af koloniherrredømmerne og på vestlige lande for deres medvirken hertil, bl. a. ved deres økonomiske forbindelse med og virksomhed i koloniområderne og NATOs støtte til Portugal. Opretholdelsen af status quo animerede regeringerne i det sydlige Afrika til fortsat at negligere FN-resolutionerne. I en del indlæg blev det krævet, at sanktionerne mod Sydrhodesia blev udvidet til at omfatte Sydafrika og Portugals kolonier. Grunden til de små koloniområders manglende fremskridt henimod selvbestemmelse var alene kolonimagternes ønske om at bevare kolonisystemet, således at disse områder også i fremtiden kunne udnyttes til politiske og militære formål. Ethvert folk måtte tilstås ret til selvbestemmelse uden hensyn til befolkningens eller områdets størrelse, geografiske beliggenhed eller naturforekomster. Det var et generelt udtrykt krav, at FN og medlemslandene skulle støtte befrielsesbevægelserne materielt og moralskt, og at der burde udsendes — og modtages — flere FN-besøgsmissioner.

Fra de enkelte indlæg kan nævnes, at Jugoslavien fremhævede, at koloniproblemerne burde løses ved de vestlige landes samarbejde med FN. Kun de berørte befolkninger kunne træffe beslutning om deres fremtidige status. Højtideligholdelsen af FN's 25-års jubilæum og 10-året for koloni-

deklarationens gennemførelse under 25. samling burde medføre, at FN og dets medlemslande anstrengte sig for at gennemføre kolonideklarationen.

Storbritannien mindede om, at hovedopgaverne i afkoloniseringsprocessen var løst. De resterende koloniproblemer faldt i to grupper: det sydlige Afrika og de små territorier. Fortsættelsen af det hvide overherredømme i det sydlige Afrika var et af tidens mest farlige problemer. Det frembød en kombination af racemæssige, sociale og befolkningsmæssige problemer, og at betragte det simpelthen som et koloniproblem ville være en misforståelse og en underkendelse af den trusel, der foreligger. Storbritannien var under store ofre gået i spidsen for iværksættelsen af sanktioner mod Sydrhodesia og opretholdt våbenembargoen overfor Sydafrika. De økonomiske kendsgerninger afstak imidlertid som bekendt visse klare grænser for, hvad Storbritannien kunne inklade sig på.

Af de små koloniterritorier var der omkring 30 tilbage, der — hvis man så bort fra Hongkongs specielle tilfælde — havde mindre end 4 millioner indbyggere tilsammen. Disse områder ville ikke uden videre kunne underkastes et ensartet afkoloniseringsmønster, men et princip måtte dog være gældende for dem alle: at det er befolkningens ønsker og interesser, som skal tilgodeses.

III. Resolutionen.

Plenarforsamlingen vedtog den 11. december 1969 den såkaldte almindelige koloniresolution, som bærer titlen: Gennemførelsen af kolonideklarationen. Teksten fulgte i det store og hele tidligere års retningslinier. Fra dens operative indhold kan bl. a. nævnes, at den opfordrer alle stater og særorganisationerne til at bistå befrielsesbevægelserne i koloniområder, betegner fortsættelsen af koloniherrredømme som en trusel mod international fred og sikkerhed, anmoder alle stater og særorganisationerne om at afstå fra enhver bistand til Portugal, Sydafrika og Sydrhodesia, gentager at brugen af lejesoldater mod befrielsesbevægelser er en strafbar handling, og betegner lejesoldater som fredløse, opfordrer til nedlæggelse af alle militære installationer i alle koloniområder, anmoder koloniudvalget om at stille